

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Satisfit aliis dubitationibus circa exigendam rationem conscientiae. Cap.
XV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

CAPVT DECIMVMQVINTVM.

Satisfit aliis dubitationibus circa exigendam rationem conscientia.

Quæres, quæ sit illa politica agendi ratio, quæ vitare debemus? Respondeo, eam sitam esse & cognosci posse in tribus, in principio, medio, & fine malo.

Si enim procedat ex principio malo, damnanda est. Principium malum est multiplex, vel malevolentia, vel astutia, vel dolus, aut fraus, & simulatio profecta ex insinceritate & versutiâ. Talis laus erat discipulorum Pharisæorum, miserrum à Pharisæis ad Christum, ut caperent eum in sermone. Magister scimus, quia verax es, & viâ Dei in veritate doces, & non est tibi cura de aliquo, nō enim respicis personam hominum: dic ergo nobis, licet censum dare Caesar, an non? Tributum enim iam soluebant, inquit S. Chrylостomus, cum res eorum ad Romanorum manus transisset, quoniam igitur viderunt Theodam & Iudam hoc de causâ quasi seditiosos introisse, his verbis etiam ipsum in similem suspicionem incidere conabantur, mittunt itaque discipulos suos cum militibus: Herodas sic interrogatur, ut vtrinque prærupta præcipua laterent, & quicquid responderit, præcipua. Herodianos autem simul acceperunt, ut si pro eis responsum ipsius faceret, ipsi crimarentur; sin verò pro ipsis, Herodiani continuo accusarent. Idem S. Lucas missos à Pharisæis appellat, insidiatores, qui se infestis simularent, ut caperent eum in sermone, ut tradiderent illum principibus, & potestati Præsidis. In quo facto detestandum est artificium politicum, tū quia ex malevolâ simulatione & astutiâ, tanquã ex principio, ortum habuit, tum quia pro medio adhibuerunt insinceram adulationem, aliud in corde iudicium habentes de Christo, aliud in ore, tum quia finis huius legationis erat, Christi, perniciem ab illis exoptata, ut posset tanquam seditiosus ab Herode damnari.

Quocirca & in Religioso statu, illi politicâ damnabili vtuntur, qui, vel ut noceant alteri, vel ut sibi profint, vanè aspirando ad aliquod commodum, vel honorem, prensant gratiam alicuius, eique adulantur, vel sine adulatione susurrant, referendo dicta aliorum contra ipsos, & astute ac simulatoriè conantur aliqua, quasi aliud agendo, explicari, & more venantium ferarum, suorum affectuum obiecta assequi. Quod à vitis Sanctis esse debet & solet alienissimum. Hinc S. Ambrosius, Nullum, inquit, inuenimus diuinarum in serie Scripturarum, de venatoribus istum. Profectò tota ratio, & studium venatoris in calliditatibus ac dolis versatur. & ex iisdem maximè pendet. Indagat primò feram subdolo silentio, hac illac excurrans: deinde inuentam persequitur, eò fugientem deducit, ut de-

Lancij Opus. Tom. 2.

trudat confringatque in barathrum. Hos imitantur callidè & insincerè procedentes, aliqd habentes in ore, aliud in corde: aliter loquentes præfenti, contrarium verò coram aliis de absente. Hæc est detestanda politica. Quæ multò magis Superiores dedecet, qui cum habeant ius in suos apertè, & sine legationibus istis Pharisæis, debent exquirere veritatem, non per eunuculos insynceros res indagando, sed syncerè & apertè. Sic enim, & certius res assequuntur, & non incurrunt suspicionem, vel potius opinionem hominum astutorum, dolo, & simulatione odiosa suorum dicta vel facta inuestigantium. Quamobrem qui tales agnoscunt esse Superiores, nunquam eis fidunt, & non mirum, quia id non merentur, dum non sicut Patres, sed sicut Fiscales procedant, contra leges simplicitatis, quæ maximè etiam in Superiori enitere debet, & astutiæ ac dolis aduersatur, vii & suspicionibus, etiam Ciceronis iudicio, qui simplices, & apertos, nihil ex occulto, nihil ex insidiis agere putat, quippe veritatis cultores, (quæ simulationem horret) & fraudis inimicos, versutos verò & callidos quiduis perperit, cuius deseruire, dum quod velint consequantur. Idem ut idem alibi dicit, talibus non haberi fidem, in quibus est fraudis suspicio, quò enim quis versutior, & callidior est, hoc inuisior & suspectior. præsertim, si habens aliquid contra alterum, celet, & interrogatus taceat. Hoc enim celandi genus, inquit idem alio loco, non aperti hominis est, non simplici, non ingenui, non viri boni: versuti potius, obscuri, astuti, fallacii, malitiosi, callidi, veteratoris, vafri. Adde ego, Ios. 9. Gabaonitarum hæredis, qui Iosue, & populum Dei astu deceperunt. Iosue, inquit S. Ambrosius, eisd credidit, aded sancta erat illis temporibus fides, ut fallere aliquos posse non crederetur. Quis hoc reprehendat in Sanctis, qui ceteros de suo affectu estimant, & quia ipsi amica est veritas, mentiri neminem putant: fallere quid sit, ignorant: libenter credunt, quod ipsi sunt, nec possunt suspectum habere, quod non sunt. Sicut autem ex corde astuto & duplici, profecta suspicio nocet aliis, auerit alios, fidem deregat, etiam Superioribus, si politicâ mundanâ vtantur, contrariâ simplicitati; sic è contrario simplicitas, suâ puritate, ac synceritate, ut ait S. Ambrosius, semina quadam auribus nostris utilitatis infundit, (talium enim consilij creditur) & bonæ doctrinam virtutis: & ad iustitiam prouocat, & inuizat ad premium bonæ, sibi commissum (subditum) discipline: aut gerenda penitentia (si meretur poenam ob culpam ei syncerè & paternè detestam) & sequenda conuersationis (scilicet confidentiæ habendæ cum Superiore syncero) cupiditatem inicit peccatori. Multò autem magis eam in bonis subditis parit, si parit in dycolis poenâ pro meritis.

Hæc sunt, quæ mihi visa sunt omnino necessaria Superiori, ut eam subditi ament, ut ei obedi-

1. Offic.
2. Offic.
3. Offic.

1. de Arcâ & Noe. cap. 19.

diant, & vt ei se subditi, suaque omnia sincere aperiant.

ep 14 ad
heacr.

Quæ si seruaerint, assequentur id, quod in S. Seuero Sulpitio laudat S. Paulinus, Domestico- rum eius mentionem faciens, vt pueris suis illos Deus idem faciat. quod ipse cunctis est, vt eos, & quasi Dominos reuerentur, & quasi Patres dili- gant.

CAPVT DECIMVMSEXTVM.

De Conditionibus boni, & mali Medici.

Quod si querat aliquis primò quæ signa sint imperiti, & insufficientis Medici, cui cura- tio aliorum tutè committi nequeat.

in Pf. 61.

Respondeo, primum signum esse, si morbum curet non euulla priùs morbi radice, quæ reli- ctâ, sanum corpus non erit, morbo semper ex eâ excrecente. Pulchrè hoc de Spirituali & cor- porali Medico sic docet S. Ambrosius: Quia per inobedientium culpa irrepserat, dum mandata Diuina temerantur, obedientiam vitique præ cæteris debuit re- formare, vt seminarium erroris excluderet. Fibra enim inde manuerat, & idè sicut bonus Medicus radices priùs vlceris debuit amputare, vt medicamentorum sa- lubre remedium, vulneris ora sentirent. Frustrâ enim cicatricem curaueris, si serpent interiora contagiâ: imò acerbatur vulnus, si foris clauditur, cum interius vul- nus exaestuat. Nam quid proderat donasse peccatum, si peccandi maneret affectus? Hoc erat non sanare cicat- tricem, sed claudere. Idè primum omnium Spiri- tualibus Medicis curandum est, vt affectus, & vehementes inclinationes, ac prauis peccatorum habitus euellantur, iis modis, qui præscribuntur à Sanctis. Atque hæc est è caulis vna & quidem præcipua, cur multi Nouitij, vix è Nouitiatu e- gressi, statim dissoluantur, & irreligiosè viuant, quia non benè penetrarunt in Nouitiatu, quàm graue malum sit minimum peccatum veniale, & quàm perniciosum impedimentum sit ad perfectionem, violationes paruorum regula- rum. Hæ sunt enim radices duæ omnium nos- trorum malorum, & vitæ liberæ ac dissolutæ. Idè sapientissimus Medicus S. P. N. Ignatius, in primâ hebdomadâ tot remedia præscripsit in Exercitiis, contra peccata, & in toto libro Exer- citiorum ad nullum alium morbum sanandum tot antidota, & tam efficacia reliquit; quia vo- lebat omnium malorum, & morborum radi- cem funditus euellere: Idè tanquam medici- næ exordium præscripsit sapientissimus & ex- pertus Medicus, primò ponderationem finis, qui solus benè penetratus, potest hominè red- dere statim sanctum, Deo iuuante: vt apparuit in Virgine illâ sanctâ, Mariâ Bonauenturâ, quæ in secundâ Meditatione de fine, ita conuersa est, vt ab eo puncto vitam egerit sanctissimam, constanter ad mortem canonizatione dignissi- mam. Idem in tot aliis in Hispaniâ & Italia

compertum est. Secundò, tot Meditationes de peccatis, & repetitiones de iisdem, S. Pater proposuit. Tertio, Examina varia. Quarto, Con- fessiones. Quintò, alias meditationes de in- fernò &c. Hinc ergo curatio spiritualis incho- anda. Nam sicut duo sunt officia Medicinæ, inquit S. Prosper, vnum quo sanatur infirmitas, se. 13. aliud, quo custoditur sanitas; ita duo sunt dona gratiæ, in sent. vnum quod auferit cupiditatem, aliud, quod facit ani- mi perseverare virtutem. Ad hæc autem dona gra- tia, cooperari debet Medicus, vt primò circa euulsionem cupiditatis peccatorum, & imper- fectionum, tanquam radicem, laboret; tum circa acquisitionem virtutum, iuxta illud Plal- mi; Declina à malo, & fac bonum. Mos est Medico- rum, inquit S. Chrysostomus, vt non priùs morbos abigant, quàm eorum fontes ocludant: Exempli cau- sa, cum à prauo humore & corruptâ fluxione inse- stantur oculi, medicus omittens pupillam agrum cura- re, capitis curam gerit, vbi radix & fons erat egritudi- nis: ita quoque Christus curaturus paralyticum per- tectum demissum, priùs malorum fontem reprimit. Fons quidem malorum & radice, & mater est omnium natura peccati: idcirco ait: Confide fili, dimittuntur peccata tua, & illicò ait: Ecce sanus factus es, noli am- pliùs peccare.

Secundum signum est mali Medici, si mem- bra putrida, alia quoque putrefacientia non ab- scindat. Ignem, inquit S. Gregorius Nazianze- nus, interdum, & ferrum, asperioraq; medicamenta Medicus adhibebit, quæ etsi perquam molesta esse vi- deantur, nihil tamen eorum perinde arduum, atque difficile est, atque mores, & affectum medicari. Id- eò perniciosi sunt Communitati, illi spirituum Medici, qui non efficiunt è Societate infecti- nos aliorum, stultâ commiseratione ducti: & quod peius est, si duos eodem morbo laboran- tes, in eodem Domicilio collocent. Deplora- uimus non semel talem conuenientiam quo- rundam Medicorum, quæ hâc ratione & pa- lam, & per occultas schedas multis irremedia- biliter nocuit, & malum sic propagatum oc- cultè, ad multos annos durat, nec apparet: & semper tanquam occultum carcinoma, etiam sana membra occultè depascit. Quod sanè non leue malum est. Nam, vt scribit S. Gre- gorius Papa, Si medicinalis artus minima ignari, secundum vlcus cernerent, & tamen secare recusarent, profectò peccatum fraternæ mortis ex solo torpore committerent. Quanta ergo culpâ inuoluantur, aspi- ciant, qui, dum cognoscunt vulnè a mentium, curare negligunt ea, sectione verborum (multò magis sepa- ratione ab aliis, ne alios inficiant.) Vnde & be- nè per Prophetam dicitur: Maledictus, qui prohibet gladium suum à sanguine. Gladium quippe à sangui- ne prohibere, est, predicationis verbum à carnalis vita interfectione retinere. De quo gladio rursum dicitur: Et gladius meus manducabit carnes. Et subdit, tales, talem cum sententiâ damnationis amitte- re. Quod si omisso correctionis verborum dam-